

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีความเจริญงอกงาม สมบูรณ์ พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ถ้าระบบการศึกษาไม่ดีพอก็ไม่อาจพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ถึงที่สุด และสอดคล้องกับยุคสมัยได้ นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาคน และเป็นเครื่องชี้นำสังคม ผู้ที่ได้รับการศึกษาจึงเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาและแสวงหาความรู้ เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทยที่เป็นเอกลักษณ์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของคนไทยที่ได้ใช้ สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ดังนั้นคนไทยทุกคนจึงจำเป็นต้อง รู้จักใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ตลอดจนต้องเรียนรู้ให้มีความ เข้าใจ สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๕ : ๑)

ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือแสดงความรู้สึกนึกคิดของชนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรมและเอกลักษณ์ประจำชาติด้วย ไทยเป็นอารยประเทศ ซึ่งมีชนบประเพณี ศิลปวัฒนธรรม วรรณคดี และภาษาซึ่งรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เราผู้เป็นอนุชนจึงควรภาคภูมิใจช่วยกัน ผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่ บรรพบุรุษอุตส่าห์สร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป” (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, ๒๕๒๙ : ๒)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้ภาษา จึงได้กำหนดให้เปิดสอนวิชาภาษาไทยในทุกระดับชั้น มีทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก โดยหลักสูตรกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้เอาไว้ในมาตรฐาน ท ๔.๑ : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ ๔ คือ ชั้น ม. ๔ – ๖ ข้อที่ ๔ กำหนดให้ผู้เรียนต้องสามารถแต่งคำประพันธ์ได้โดยแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึกแต่งคำประพันธ์ต้องอาศัยความสามารถทุกทักษะและต้องใช้เวลานาน หลักสูตรทุกช่วงชั้นจึงกำหนดให้เรียนเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ ในหลักสูตรภาษาไทยรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับคำประพันธ์ที่กำหนดไว้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหลักสูตร ได้แก่ กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์

จากหลักสูตรดังกล่าวการแต่งคำประพันธ์เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ที่หลักสูตรได้ปลูกฝังให้เยาวชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไปได้ฝึกแต่งคำประพันธ์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งสอดคล้องกับวิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๐๔ : ๒๖) กล่าวถึงลักษณะของภาษาไทยว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาภาพยกลอนมากกว่าภาษาร้อยแก้ว เพราะแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว คนไทยชอบจังหวะ ชอบสัมผัส คล้องจองแม้ในภาษาพูดสามัญ” เช่นเดียวกับ ชลดา เรื่องรักษลลิต และสุจิตรา จงสถิตวัฒนา (๒๕๔๒ : ๑) ได้กล่าวว่า “คนไทยมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอน จะเจรจาสิ่งใดเรื่องใดก็มักใช้ถ้อยคำที่มีสัมผัสต่อเนื่องคล้องจองกัน มาตั้งแต่ สมัยโบราณกาล ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากเพลงพื้นเมือง บทเพลง คำพังเพย สุภาษิต บทเพลงไม่ว่าจะเป็นเพลง ไทย หรือเพลงไทยสากลและวรรณคดีร้อยกรองเรื่องต่าง ๆ คนไทยยังนิยมฟังคำหรือข้อความที่มีลักษณะรื่น ไหลอันเกิดจากรับส่งสัมผัสกันด้วย เพราะนอกจากจะฟังรื่นหูได้รสไพเราะแล้ว ยังช่วยให้สามารถจดจำเนื้อความเหล่านั้นได้ง่ายขึ้น”

ผู้วิจัยเห็นว่าคำประพันธ์ประเภทฉันท เป็นบทร้อยกรองที่มีความไพเราะ ด้วยมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ คือ มีการบังคับคำครุ – คำลหุจึงทำให้เกิดความโดดเด่นต่างจากคำประพันธ์ประเภทอื่นๆ ผู้แต่งต้องมีความสามารถในการเลือกสรรคำใช้ในการแต่ง หากนักเรียนได้รับการฝึกฝนก็จะสามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทได้ ประกอบกับประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ พบว่า ผู้เรียน มักมีทัศนคติไม่ดีกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท อีกทั้งไม่สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ได้ผู้วิจัยจึงต้องการสร้างแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทนแก่ผู้เรียน และนำมาซึ่งทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง

๒. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง

สมมติฐานการวิจัย

๑. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑ อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๓ ห้องเรียน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ห้อง ม.๕/๑ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๒. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ

- การเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ตัวแปรตาม คือ

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑

- ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท๑๑

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา

- ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๔ ชั่วโมง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑
๒. นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์จากการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา จังหวัดตรัง

๒. ความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ หมายถึง ทักษะในการเลือกสรรถ้อยคำที่เป็นคำกรุ-ลหุ มาเรียงร้อยให้ได้ตามฉันทลักษณ์ที่กำหนด คือ อินทรีวิเชียรฉันท์ สามารถ ฝึกฝนได้ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบแบบปรนัยเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทฉันท์ และแบบอัตนัยเพื่อวัดความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ ประเภทฉันท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๓. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ก่อนและหลังเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เป็นแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก โดยผ่านการวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งหาค่าความยากง่าย .๒๐ - .๘๐ ค่าอำนาจจำแนก .๒๐ - .๘๐ และความเชื่อมั่น จำนวน ๒๐ ข้อ

๕. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

แบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง เครื่องมือวัดความรู้สึกหรือความชอบของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ๑ หลักสูตรและการสอนภาษาไทย
  - ๑.๑ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - ๑.๒ การเรียนการสอนภาษาไทย
- ๒ ความรู้เกี่ยวกับคำประพันธ์
  - ๒.๑ ความหมายของคำประพันธ์
  - ๒.๒ ประเภทของคำประพันธ์
  - ๒.๓ คำประพันธ์ประเภทฉันท์
    - ๒.๓.๑ ความหมายของฉันท์
    - ๒.๓.๒ ประเภทของฉันท์
    - ๒.๓.๓ ฉันทลักษณ์ของฉันท์
    - ๒.๓.๔ การแต่งฉันท์
- ๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
  - ๓.๑ ความหมายของแบบฝึก
  - ๓.๒ ความสำคัญของแบบฝึก
  - ๓.๓ ลักษณะของแบบฝึกที่ดี
  - ๓.๔ หลักการสร้างแบบฝึก
- ๔ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
  - ๔.๑ ความหมายของความพึงพอใจ
  - ๔.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - ๔.๓ แนวทางในการวัดความพึงพอใจ
- ๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑ หลักสูตรและการสอนภาษาไทย

๑.๑ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๑ : ๙)

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ใช้ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.๔ - ม.๖ ซึ่งตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ มีดังนี้

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม.๔-๖/๔ แต่งบทร้อยกรอง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์

๑.๒ การเรียนการสอนภาษาไทย

กรมวิชาการ (๒๕๔๖ : ๒๑-๒๒) ได้ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน มิได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติด้วยสาระการเรียนรู้เป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ถือเป็นสาระแกนกลางที่ทุกคนจะต้องเรียน เนื่องจากได้กำหนดจากมาตรฐานการเรียนรู้ ๑๒ ปี จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยคำนึงถึง

สาระการเรียนรู้ที่ควรเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลังแต่ละปีและความยากง่ายที่สอดคล้องกับวัยของนักเรียน ด้วยสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดตามสาระหลักทั้ง ๕ หัวข้อ ได้แก่ การอ่าน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม การนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริงครูผู้สอนต้องจัดในลักษณะ บูรณาการซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาไทยที่สะดวกและเหมาะสมมาก คือ การใช้วรรณคดี หรือวรรณกรรมเป็นแกน ธรรมชาติของภาษาไทยเป็นเรื่องของทักษะ ซึ่งจะแยกเนื้อหาสาระของทักษะ แต่ละชั้นปีโดยเด็ดขาดไม่ได้ จำเป็นต้องมีกระบวนการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องกันไป เช่น การอ่านแจกลูก สะกดคำในมาตราต่าง ๆ การจับใจความ การเลือกใช้คำให้ตรงความหมาย การเขียนเรื่องแสดงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ การนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยผู้สอนจะต้องตระหนักถึงบทบาทในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษา เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความรู้เกี่ยวกับคำประพันธ์

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำประพันธ์ไว้ ซึ่ง “ร้อยกรอง” หรือ “คำประพันธ์” มีคำไวพจน์หรือชื่อเรียกในความหมายเดียวกันอีกหลายคำ เช่น กวีนิพนธ์ บทกวี บทประพันธ์ กวีวิจารณ์ ลำนำ บทกลอน กาพย์กลอน กานท์ รวมทั้งคำ ว่า ฉันท์ กาพย์ และกลอน ด้วย (กรมศิลปากร, ๒๕๔๔: ๑) โดยนักวิชาการแต่ละท่านจะใช้คำต่างกันไปแล้วล้วนหมายถึง “คำประพันธ์” ทั้งสิ้น

๒.๑ ความหมายของคำประพันธ์

พระยาอุปทิศศิลปสาร (๒๕๑๑: ๓๕๐) ได้ให้นิยามของคำประพันธ์ไว้ว่า บทกานท์ หรือคำกานท์ คือ ร้อยกรองซึ่งนิยมเรียกกันมากกว่า ได้แก่ เรื่องที่แต่งเป็นกลอน กาพย์ โคลง และ ฉันท์

เริงชัย ทองหล่อ (๒๕๔๑: ๑) ได้กล่าวถึงความหมายของการประพันธ์สอดคล้องกันว่า การแต่งหรือเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราวหรือการผูกถ้อยคำให้เป็นบทร้อยกรองชนิดโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย

กำชัย ทองหล่อ (๒๕๔๗: ๓๔๑) กล่าวว่า คำประพันธ์ คือ ถ้อยคำที่ได้ร้อยกรองหรือ เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับจำกัดคำและวรรคตอนให้สัมพันธ์กันไพเราะตามกฎเกณฑ์ที่ได้วางไว้ใน ฉันทลักษณ์

พระยาอนุমানราชธน (๒๕๔๖: ๕) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง โคลง ฉันท์ กาพย์กลอน ซึ่งมีถ้อยคำที่นำมาประกอบประพันธ์กัน มีขนาด มาตรา เสียงสูงต่ำหนักเบา และสั้นยาว ตามแบบรูป ที่กำหนดไว้

พจนานุกรมมติชน (๒๕๔๗: ๗๗๒) ให้ความหมายของร้อยกรองไว้คล้ายคลึงกันว่า หมายถึง คำประพันธ์ ที่บังคับคณและสัมผัส ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๑: ๖๗๑) กล่าวถึงร้อยกรองไว้ว่า แต่งหนังสือดี มีความไพเราะ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

จากที่นักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความหมายของคำว่า คำประพันธ์ สามารถสรุปได้ว่า คำประพันธ์ หมายถึง ถ้อยคำที่มีคณ สัมผัส ที่แน่นอน มีเสียงที่ฟังไพเราะรื่นหู มีคำเรียกหลายคำ มีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภท ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

๒.๒ ประเภทของคำประพันธ์

การแบ่งประเภทร้อยกรองนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของร้อยกรองไว้ ดังนี้
 กุหลาบ มลลิกะมาส (๒๕๑๗: ๑๓๔-๑๖๓) แบ่งประเภทร้อยกรอง ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่
 ๑. ร้อยกรองเชิงศิลป์ คือ บทร้อยกรองที่แสดงอารมณ์และทัศนะที่ลึกซึ้งด้วยภาษา ไพเราะ
 ๒. ร้อยกรองที่เป็นเชิงค สอนหรือวิชาการ เช่น โคลงโลกนิติ ฉันทกล่อมช้าง เป็นต้น
 อัมพร สุขเกษม (๒๕๒๔: ๑๑) ได้แบ่งร้อยกรองไว้ ๘ ลักษณะ ดังต่อไปนี้
 ๑. โคลง เป็นร้อยกรองที่มีวิธีเรียงคำเข้าคณะโดยกำหนด คำเอก คำโท และสัมผัส โคลงแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ ๆ ๓ ชนิด คือ โคลงสุภาพ โคลงด้น และโคลงโบราณ
 ๒. ฉันท์ เสนอฉันท์โบราณบางชนิดไว้ เช่น สัททูลวิกิพิตฉันท์ วสันตติลฉันท์ อุปชาติฉันท์ เป็นต้น และฉันท์ชนิดพิเศษ เช่น สยามรัตนฉันท์สยามวิเชียรฉันท์ เปชณนาทฉันท์ มุทิงคนาทฉันท์ เป็นต้น
 ๓. กาพย์ กาพย์ที่ปรากฏพบเห็นกันมาก คือ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง กาพย์ สุรางคนางค์ กาพย์ รัญชยางค์ กาพย์ขับไม้
 ๔. กลอน กลอนสุภาพแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ กลอนเพลง เป็นกลอนที่แต่งเพื่อเล่าเรื่อง ได้แก่ กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนเรื่อง อีกประเภทหนึ่ง คือ กลอนขับร้อง เป็นกลอนที่ใช้ขับร้องในการละเล่นและการแสดงต่าง ๆ ได้แก่ บทมโหรี บทละคร เสภา ดอกสร้อย สักวา
 ๕. ร่าย แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ใช้แต่งสลับกับโคลง เป็นลิลิต ได้แก่ ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ และร่ายด้น พวกหนึ่ง และร่ายยาวอีกประเภทหนึ่ง
 ๖. ร้อยกรองที่มีบังคับพิเศษ เป็นการแสดงฝีมือของผู้แต่งว่าสามารถทำอะไรที่แปลกไปจากผู้อื่น หลักความเบื่อหน่ายจำเจ ตำราร้อยกรองไทย เรียกว่า กลบท แบ่งเป็น กำหนดบังคับเพิ่ม มากกว่าปกติ กับข้อแบบรูปหรือวิธีอ่าน
 ๗. ร้อยกรองไทยแต่งผสม มีรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นอีกหลายแบบ ได้แก่ ลิลิต ลิลิตสุภาพ และลิลิตด้น กาพย์ห่อโคลง คำฉันท์ กวีวิจารณ์
 ๘. ร้อยกรองกับดนตรีและนาฏศิลป์ บทร้อยกรองไทยใช้เป็นบทร้องและบทพากย์สำหรับดนตรีและนาฏศิลป์ด้วย ได้แก่ หนึ่งใหญ่ โขน ละคร ดอกสร้อย สักวา เสภา เพลงไทย เพลงไทยสากล
 จากการศึกษาประเภทของบทร้อยกรองที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ร้อยกรอง จำแนกตามลักษณะการแต่งได้เป็น ๕ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้ ได้แก่ นิราศใช้แต่งเมื่อเดินทาง เพลงยาวใช้ฟากรัก นิทานคำกลอนใช้เล่าเรื่อง ฯลฯ

๒.๓ คำประพันธ์ประเภทฉันท์

คำประพันธ์ที่กล่าวมามีหลายประเภท ในการวิจัยในครั้งนี้จะกล่าวถึงเฉพาะ คำประพันธ์ประเภทฉันท์เท่านั้น คำประพันธ์ประเภทฉันท์มีลักษณะเฉพาะดังจะกล่าวต่อไปนี้

๒.๓.๑ ความหมายของฉันท์

กำชัย ทองหล่อ (๒๕๔๗: ๔๕๑) นิยามความหมายไว้ว่า ฉันท์ คือ ลักษณะถ้อย คำที่กวีได้ร้อยกรองขึ้นให้เกิดความไพเราะซาบซึ้ง โดยกำหนดคำคณะครุ ลหุ และสัมผัสไว้เป็น มาตรฐาน

วรารณ บำรุงกุล (๒๕๓๗: ๑๔๕) ได้กล่าวว่า ฉันท์ คือคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งกวีร้อยกรองขึ้นโดยกำหนด คณะ สัมผัส และตำแหน่งของครุ ลหุ เป็นสำคัญ

บาร์ณี ถาวร (๒๕๔๑:๙๓) ให้ความหมายไว้ว่า “คำว่า ฉันท์ เป็นชื่อคำประพันธ์ ชนิดหนึ่งของไทย มีลักษณะบังคับครุ ลหุ เพิ่มขึ้นจากลักษณะบังคับคณะ และสัมผัสซึ่งมีเหมือน คำประพันธ์ชนิดอื่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒๕๕๖: ๓๔๗) ได้ให้ความหมาย คำว่า ฉันท์ ไว้ว่า น. ชื่อคำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่วางคำ ครุ ลหุ เป็นแบบต่าง ๆ

บุญเหลือ ใจมโน (๒๕๕๕: ๔๓) ได้กล่าวถึงความหมายของฉันทว่า คำประพันธ์ ที่มีลักษณะเฉพาะชนิดหนึ่งซึ่งบังคับครุ ลหุ และมีรูปแบบการประพันธ์ที่หลากหลาย แต่ก็ยังมีลักษณะ สัมผัสเหมือนคำประพันธ์ชนิดอื่น ๆ

จากความหมายของฉันทที่นักวิชาการได้อธิบายไว้ สามารถสรุปได้ว่า ฉันท หมายถึง คำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่มีบังคับครุ ลหุ เป็นสำคัญ มีคณะและสัมผัส มีหลายรูปแบบ

๒.๓.๒ ประเภทของฉันท

เศรษฐ พอลินทร์ (๒๕๒๔: ๑๐๑) ได้แบ่งชนิดของฉันทไว้ คือ

๑. ฉันท ๘ ได้แก่ จิตรปทาฉันท วิชชุมมาลาฉันท มาณวกฉันท ปมาณิกฉันท
๒. ฉันท ๑๑ ได้แก่ อุပ္ปฐิตาฉันท อินทรวีเชียรฉันท อุเปนทรวีเชียรฉันท อุปชาติฉันท สาลินีฉันท อาชยานิกฉันท

๓. ฉันท ๑๒ ได้แก่ วังสฤษฏฉันท อินทวงศ์ฉันท ไตรภูกฉันทกมลฉันท ภูงคประยาตฉันท

๔. ฉันท ๑๔ ได้แก่ วสันตติลกฉันท

๕. ฉันท ๑๕ ได้แก่ มาลินีฉันท ปภัททกฉันท

๖. ฉันท ๑๖ ได้แก่ วาณินีฉันท

๗. ฉันท ๑๘ ได้แก่ กุสุมิตลดาเวลิตาฉันท

๘. ฉันท ๑๙ ได้แก่ เมฆวิปยุชิตาฉันท สัททูลวิกกีฬิตฉันท

๙. ฉันท ๒๐ ได้แก่ อีทิสงฉันท

๑๐. ฉันท ๒๑ ได้แก่ สัทธราฉันท

นอกจากนี้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (๒๕๑๙: ๒๙๓-๓๐๙) ได้กล่าวถึง ชนิดต่าง ๆ ของฉันทไว้ โดยเสนอฉันทไว้ ๗ ชนิดเพื่อให้เหมาะแก่ระดับชั้นและวัยของผู้เรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. วิชชุมมาลาฉันท

๒. มาณวกฉันท

๓. อินทรวีเชียรฉันท ๑๑

๔. ภูงคประยาตฉันท ๑๒

๕. วสันตติลกฉันท ๑๔

๖. อีทิสงฉันท ๒๐

๗. สัททูลวิกกีฬิตฉันท ๑๙

๒.๓.๓ ฉันทลักษณะของฉันท

ฉันทที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เลือกเฉพาะเจาะจง อินทรวีเชียรฉันท จึงจะกล่าวถึงแต่เพียงอินทรวีเชียรฉันท โดยละเอียด ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายลักษณะ ฉันทลักษณะของอินทรวีเชียรฉันทไว้ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (๒๕๑๙: ๒๙๘-๓๐๐) อธิบายฉันทลักษณะของ อินทรวีเชียรฉันท ๑๑ ไว้ว่า อินทรวีเชียร แปลว่า แก้วหรือเพชรของพระอินทร์ ฉันทชนิดนี้มีผู้นิยมแต่งกันมาก ถ้าไม่บังคับ ครุ ลหุ แล้วจะเห็นว่าอินทรวีเชียรฉันทนี้มีลักษณะบังคับเหมือนกาพย์ยานีนั่นเอง

คณะและพยางค์ อินทรวีเชียรฉันทบทหนึ่งมี ๒ บาท บาทแรกเรียก บาทเอก และ บาทที่สองเรียก บาทโท แต่ละบาทมี ๒ วรรค วรรคแรกมี ๕ ค า วรรคหลังมี ๖ ค า รวมเป็น ๑๑ ค า ในแต่ละบาทเท่ากับกาพย์ยานี

สัมผัสบังคับสัมผัส ๓ แห่ง คือ

๑. คำสุดท้ายของวรรคแรกในบาทเอก สัมผัสกับคำที่ ๓ ในวรรคหลังของบาทเอก

๒. คำสุดท้ายของวรรคหลังในบาทเอก สัมผัสกับคำสุดท้ายในวรรคแรกของบาทโท

๓. คำสุดท้ายของวรรคหลังในบาทโทสัมผัสกับคำสุดท้ายในวรรคหลังของบาทเอก ของฉันท์บทต่อไป

ครุ-ลหุ มีการเรียงครุหลุตามที่เขียนไว้ในแผนผัง ถ้าจะดูเฉพาะลหุก็จะเห็นได้ว่า อยู่คำที่ ๓ ของวรรคแรกและคำที่ ๑, ๒, ๔ ของวรรคหลัง เป็นเช่นนี้ทุกวรรคไปสรุปแล้วแต่ละบาท จะมีครุ ๗ ลหุ ๔ อยู่ในตำแหน่งที่แน่นอน

๒.๓.๔ การแต่งฉันท์

การแต่งฉันท์นั้นมีรายละเอียดที่ค่อนข้างซับซ้อนมากกว่าคำประพันธ์ประเภทอื่น ซึ่งมีนักวิชาการได้อธิบายการแต่งฉันท์ไว้ ดังนี้

สิทธิ พิณภูวดล และประทีป วาทิกทินกร (๒๕๒๕: ๑๖๑) ได้อธิบายการแต่ง ฉันท์ไว้ว่าในการแต่งร้อยกรองนั้น ฉันท์ ถือว่าแต่งยากที่สุด เพราะนอกจากจะต้องเลือกหาคำ มาให้ ครบตามคณะแล้วต้องหาคำให้มีสัมผัสตามกฎหมาย และต้องเป็นคำ ครุ ลหุ ตามตำแหน่งที่กำหนดในคณะของฉันท์นั้น ๆ แต่ก็อาจฝึกแต่งได้โดยใช้เทคนิคดังนี้ คือ

๑. นึกเรื่องเป็นความเรียงร้อยแก้วก่อน

๒. นำคำมาเรียงเขียนต่อทีละวรรค จำนวนคำในแต่ละวรรคเคร่งครัดมาก เสียงของพยางค์ที่เปล่งออกมา ๑ ครั้ง ถือว่าเป็น ๑ คำเสมอ

๓. พยายามหาคำครุหลุ มาใส่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งให้คำเหล่านั้น สามารถสัมผัสกันได้อย่างถูกต้อง ตามกฎหมายด้วยวิธีแต่งฉันท์ที่ง่ายที่สุด ได้แก่วิธีแต่งเทียบของเก่า คือ ผู้แต่งจะต้องจำตัวอย่าง ฉันท์แต่ละชนิด ที่มีลักษณะบังคับถูกต้อง ให้ได้ขึ้นใจแล้วคิดถ้อยคำและความที่แต่งใหม่ขึ้นเทียบ ต่อจากนั้นจึงค่อยขัดเกลาถ้อยคำให้เกลี้ยงเกลา สละสลวย และให้ได้เนื้อความดีขึ้น นอกจากนี้ พยายามหาคำง่าย ๆ มาใช้โดยไม่ผิดครุหลุและเลือกใช้สำนวนโวหารที่แปลกใหม่ได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้ฉันท์มีลักษณะเด่นขึ้น เพราะตามปกติจะไม่ค่อยพบสิ่งที่แปลกใหม่ในฉันท์ การแต่งฉันท์ นับว่าอยู่ในกรอบบังคับที่แน่นอนกว่าร้อยกรองประเภทอื่น ๆ

จากที่นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับการแต่งฉันท์สามารถสรุปได้ว่า การแต่ง ฉันท์ หมายถึง ทักษะในการเลือกสรรถ้อยคำที่เป็นคำครุ-ลหุ มาเรียงร้อยให้ได้ตามฉันทลักษณ์ของ อินทรวีเชียรฉันท์ สามารถฝึกฝนได้ด้วยเทคนิคต่าง ๆ

๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

๓.๑ ความหมายของแบบฝึก

แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด เป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบฝึก ดังนี้

คำพรรณ พงศ์ชู (๒๕๔๓ : ๕๙) ได้สรุปความหมายของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกเพิ่มพูนทักษะโดยที่ลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ

คำรณ ล้อมในเมือง (๒๕๔๕ : ๓๐๒) กล่าวว่าแบบฝึก หมายถึง สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากเรียนเนื้อหาจบในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรอบรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖ : ๖๔๑) กล่าวว่า แบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมความรู้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดทักษะเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกอยู่ท้ายบทเรียน และบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบปฏิบัติ

๓.๒ ความสำคัญของแบบฝึก

มะลิ อาจวิชัย (๒๕๔๐ : ๑๗) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

คำพรรณ พงศ์ชู (๒๕๔๓ : ๖๐) กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษา ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรรณิกา เอกธรรมสุทธิ (๒๕๔๖ : ๒) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการสอนที่จำเป็นต่อการเรียนภาษา เป็นอย่างยิ่ง เพราะครูต้องใช้แบบฝึกในการสร้างทักษะให้กับนักเรียน หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาจากบทเรียนมาแล้ว ถ้าแบบฝึกที่นำมาใช้สามารถวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการและกระตุ้นความสนใจได้มากเท่าใด ก็จะยิ่งเพิ่มทักษะให้กับผู้รับได้มากขึ้นเท่านั้น

จากความสำคัญของการใช้แบบฝึกที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าแบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนภาษาอย่างยิ่ง ซึ่งครูผู้สอนสามารถผลิตขึ้นมาใช้ได้เอง นับว่าแบบฝึกนั้นเป็นอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง เพื่อฝึกทักษะหลังจากได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนไปแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความแม่นยำ และเกิดความชำนาญเพิ่มมากขึ้น

๓.๓ ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

แบบฝึกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อวิชาภาษาไทย เนื่องจากแบบฝึกสามารถนำมาใช้ในการฝึกทักษะ ที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะทำให้เกิดความชำนาญ การสร้างแบบฝึกที่ดีจึงต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดประสิทธิภาพในการใช้แบบฝึก

อรสิริ วงษ์ศิริศร (๒๕๔๐ : ๓๓) กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึกที่ดีว่ามีดังนี้

๑. เนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียน
๒. ใช้สำนวนภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน
๓. ใช้เวลาในการฝึกเหมาะสมไม่นานเกินไป
๔. มีคำชี้แจงสั้น ๆ เรียงลำดับจากง่ายไปยาก

อารีย์ วาสนอำนวนย (๒๕๔๕ : ๕๔) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีว่า ต้องเป็นแบบฝึกที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมผู้เรียนให้มีการพัฒนาตนเอง และควรจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน สีสวย ชูใจผู้เรียน และเป็นแบบฝึกที่เป็นไปตามลำดับความยากง่าย

จากแนวความคิดที่กล่าวมาแล้วพอสรุปลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

๑. ต้องใช้หลักจิตวิทยา
๒. ไม่ยากเกินไปหรือง่ายจนเกินไปต่อการทำความเข้าใจ
๓. ต้องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน
๔. ต้องมีรูปแบบเพื่อกระตุ้นความสนใจ
๕. แบบฝึกไม่ควรยากจนเกินไป ควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ เหมาะกับช่วงความสนใจ

๓.๔ หลักการสร้างแบบฝึก

ในการจัดทำแบบฝึกนั้นครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่แล้วจัดทำแบบฝึกไว้ให้มากพอเท่าที่เด็กเก่งและเด็กอ่อนจะเลือกทำได้ตามความสามารถ แบบฝึกนั้นควรมีความชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พิณเพชร บุณณิโย (๒๕๕๕ : ๔๒) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยหลักในการสร้าง ดังนี้

๑. ต้องสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็กรวมถึงระดับของการเรียน
๒. มีจุดมุ่งหมายฝึกด้านใด ควรจัดเนื้อหาให้ตรงตามความต้องการกับความมุ่งหมายนั้น
๓. คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถจัดทำแบบฝึกที่แก้ไขข้อบกพร่องที่ตรงจุดของเด็กได้ ก็เป็นเรื่องดี
๔. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ
๕. แบบฝึกต้องมีความถูกต้องไม่มีข้อผิดพลาด
๖. ระยะเวลาในการทำแบบฝึก ต้องเหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของเด็ก
๗. ควรให้เด็กทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น
๘. กระดาษที่ใช้ทำแบบฝึกจะต้องเหนียวและทนทาน

บัณฑิตา แจ้งจบ (๒๕๕๕ : ๒๕) กล่าวถึงหลักการในการสร้างแบบฝึกทักษะ คือการสร้างแบบฝึกทักษะควรคำนึงถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก เนื้อหาในแบบฝึกทักษะไม่ยากจนเกินไป มีคำชี้แจงสั้น ๆ แต่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัย ความรู้ความสามารถของผู้เรียนมีกิจกรรมหลายรูปแบบสะดวกต่อการนำไปใช้

จากหลักการดังกล่าวสรุปหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะได้ว่า ควรสร้างแบบฝึกทักษะให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนไม่ง่ายหรือยากจนเกินไป เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ใช้ภาพประกอบที่สวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และควรเป็นแบบฝึกทักษะที่สั้น ๆ ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย มีรูปแบบและคำสั่งที่ชัดเจน สามารถประเมินได้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

๔ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

๔.๑ ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากการกระทำที่ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละบุคคล โดยมีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจพอสรุปได้ ดังนี้

กรองแก้ว อยู่สุข (๒๕๔๒ : ๓๓) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า หมายถึง ทศนคติโดยทั่วไปของพนักงานที่มีต่องานของเขา ถ้าเขาได้รับการปฏิบัติที่ดีตอบสนองความต้องการของเขาตามสมควร จะทำให้พนักงานพอใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร

สมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง (๒๕๔๒ : ๒๗๘-๒๗๙) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่อยู่ในระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ และความพอใจในการทำงานอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจ และได้ตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่หวังไว้

จิราภรณ์ เลี่ยมไธสง (๒๕๔๓ : ๓๖) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกชอบใจ ดีใจ พอใจ มีความรู้สึกดี และมีความสุขที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ที่ชอบของแต่ละบุคคล ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ และได้ผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามที่บุคคลนั้นปรารถนา ทำให้มีกำลังใจในการทำงานซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

๔.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

แมคเคลลีแลนด์ (Mc Clelland, อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๔๐ : ๑๔๑-๑๔๔) ได้กล่าวถึงการแบ่งความต้องการของมนุษย์ ออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs of Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใดให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศมาตรฐาน เป็นแรงขับนำไปสู่ความเป็นเลิศ

๒. ความต้องการสัมพันธ์ (NeedS of Afiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

๓. ความต้องการอำนาจ (Needs powder) เป็นการต้องการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น

สก๊อต (Scott. ๑๙๗๐, อ้างใน ไสว คุณโน. ๒๕๔๖ : ๖๐-๖๑) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

๑. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ

๒. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

๓. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีลักษณะดังนี้

๓.๑ คนที่ทำงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย

๓.๒ ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

๓.๓ งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๕ ชั้น บุคคลจะถูกจูงใจให้ตอบสนองความต้องการระดับต่ำก่อนที่จะพยายามตอบสนองความต้องการระดับสูงเมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการนี้จะไม่เป็นที่จูงใจให้เป็นพลังต่อไปอีก

๔.๓ แนวทางในการวัดความพึงพอใจ

จิราภรณ์ เลี่ยมไธสง (๒๕๔๓ : ๓๖) ได้กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑. การสร้างแบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการสร้างความคิดเห็นซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ

๒. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

๓. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคล ไม่ว่าจะแสดงออกทางการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างเป็นระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้ ๓ วิธี ครูผู้สอนจะใช้วิธีการวัดความพึงพอใจในแบบใด สามารถเลือกได้ตามความถนัดของตนเอง และความเหมาะสมกับกิจกรรม

๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

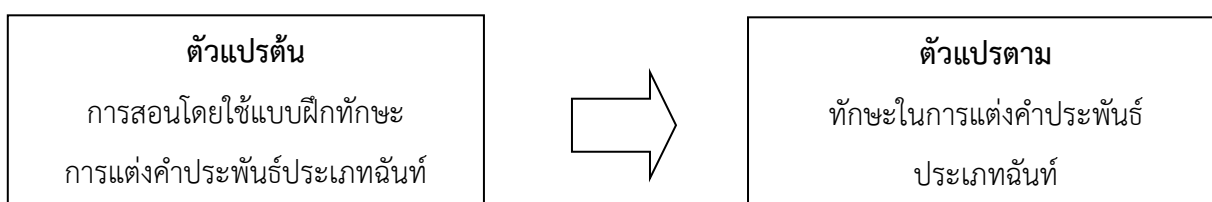
พรสวรรค์ คำบุญ (๒๕๓๔) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนคำยากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก โรงเรียนร่อนคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๖๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนคำของนักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึก และไม่ใช้แบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕

ผกาดี ปัญญวรรณศิริ (๒๕๔๐) ได้สร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และ พยัญชนะ ควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ ๘๓.๔๖ / ๙๒.๐๖ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนและหลังการใช้แบบฝึกของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำประพันธ์ประเภทฉันท

พรทิพย์ เสาวโค (๒๕๔๓) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโปรแกรม ศิลป์-ภาษา โรงเรียนป่าพะยอมวิทยาคม อำเภอป่าพะยอมจังหวัด พัทลุง ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๒ จำนวน ๓๐ คน เวลาทดลองวันละ ๑ คาบ คาบละ ๕๐ นาที สัปดาห์ละ ๒ วัน รวมเวลาฝึก ๑๐ วัน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทหลังใช้ แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. **ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๓ ห้องเรียน

๒. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ห้อง ม.๕/๑ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑. แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ชุด
๒. แบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ (ก่อนและหลังการใช้แบบฝึก)
๓. แผนการสอน จำนวน ๔ ชั่วโมง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบฝึก ดำเนินการสร้างดังนี้

๑. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน (ท๓๒๑๐๑) ว่าต้องการให้นักเรียนเกิดทักษะอะไรเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์บ้าง
๒. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ ว่าแบบฝึกแบบใดที่เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์
๓. สร้างแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์
๔. นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้
๕. นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ระหว่างข้อคำถามของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ กับผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้
๖. นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมระหว่างข้อคำถามของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์กับผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี ๕ ระดับ
๗. นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อคำนวณหาประสิทธิภาพของแบบฝึกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

๘. จัดพิมพ์แบบฝึกทักษะ แล้วนำแบบฝึกทักษะการอ่านแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๑ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง

๙. สร้างและคัดเลือกแบบทดสอบปรนัย จำนวน ๒๐ ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก

๑๐. นำแบบทดสอบมาพิจารณาคัดเลือก โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

การสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ดำเนินการสร้างดังนี้

๑. กำหนดเนื้อหาและรูปแบบของแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

๒. กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบของแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ให้อยู่ในรูปแบบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๓. จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

๔. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

๕. ทดลองใช้เพื่อหาอำนาจจำแนก

๖. หาความเที่ยง

วิธีการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อมูล และกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน (ท๓๒๑๐๑) ว่าต้องการให้นักเรียนเกิดทักษะอะไรเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์บ้าง

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ ว่าแบบฝึกแบบใดที่เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

๒. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- แผนการสอน จำนวน ๔ ชั่วโมง

- แบบทดสอบก่อนและหลังการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์วิธีฉันท์๑๑

- แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน ๓ ชุด

๓. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

๔. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของ แผนการสอน จำนวน ๔ ชั่วโมง โดยหาค่า IOC

- ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของ แบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ซึ่งใช้เป็นแบบวัด ก่อน / หลังเรียน โดยหาค่า IOC

- หาอำนาจจำแนก และหาความเที่ยง โดยนำแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

- ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน ๓ ชุด โดยหาค่า IOC

- ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม ของ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทจำนวน ๓ ชุด โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

- หาประสิทธิภาพของแบบฝึกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยนำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง

๕. จัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย หลังปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

๖. นำเครื่องมือไปทดลองใช้

๗. วิเคราะห์ข้อมูล

๘. จัดทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้า

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแผนการสอนการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทจำนวน ๒ ชั่วโมง โดยนำแผนการสอนที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของ ข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ เพื่อหาค่า IOC

๒. วิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ซึ่งใช้เป็นแบบวัด ก่อน / หลังเรียน โดยนำแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ซึ่งใช้เป็นแบบวัด ก่อน / หลังเรียน ที่สร้างขึ้น จำนวน ๓๐ ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ เพื่อหาค่า IOC และคัดเลือกมาใช้เพียง ๒๐ ข้อ

๓. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง ของแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ซึ่งใช้เป็นแบบวัด ก่อน / หลังเรียน โดยนำแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

๔. วิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท จำนวน ๓ ชุด โดยนำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท จำนวน ๓ ชุด ที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ เพื่อหาค่า IOC

๕. วิเคราะห์ค่าความเหมาะสม ของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท จำนวน ๓ ชุด โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (คอนบราค)

๖. วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยนำแบบฝึกและแบบทดสอบเรื่องการแต่งบทประพันธ์ประเภทอื่นทวิเชียรฉันท๑๑ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ประกอบด้วยนักเรียน กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน อย่างละ ๑๐ คน ซึ่งมีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

๗. วิเคราะห์และเปรียบเทียบทักษะในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท โดยวิเคราะห์จากคะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์และเปรียบเทียบทักษะในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ โดยวิเคราะห์จากคะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ทดสอบสมมติฐานด้วย Dependent Sample t-test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำคะแนนที่ได้จากก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

๒. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที (T - test) ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ

D = ผลต่างของคะแนนก่อน - หลัง

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

๓. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะ การแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ นำมาแจกแจงความถี่แต่ละตัวเลือกในข้อคำถาม แล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ ๑ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑

ตอนที่ ๒ การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑

ตอนที่ ๑ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑

ผลการทดสอบการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ก่อนและหลังการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ มีดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการทดสอบก่อนและหลังการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑

คนที่	คะแนนก่อนและหลังการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)			
	ก่อน	หลัง	ผลต่าง (d)	d^2
๑	๙	๑๙	๑๐	๑๐๐
๒	๑๐	๒๐	๑๐	๑๐๐
๓	๑๑	๑๙	๘	๖๔
๔	๑๒	๑๘	๖	๓๖
๕	๑๐	๒๐	๑๐	๑๐๐
๖	๑๑	๑๕	๔	๑๖
๗	๘	๑๘	๑๐	๑๐๐
๘	๙	๒๐	๑๑	๑๒๑

คนที่	คะแนนก่อนและหลังการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)			
	ก่อน	หลัง	ผลต่าง (d)	d ^๒
๙	๑๐	๒๐	๑๐	๑๐๐
๑๐	๑๐	๑๘	๘	๖๔
๑๑	๑๔	๑๙	๕	๒๕
๑๒	๑๒	๒๐	๘	๖๔
๑๓	๙	๑๖	๗	๔๙
๑๔	๑๐	๒๐	๑๐	๑๐๐
๑๕	๙	๑๙	๑๐	๑๐๐
๑๖	๘	๑๙	๑๑	๑๒๑
๑๗	๑๐	๑๘	๘	๖๔
๑๘	๑๐	๒๐	๑๐	๑๐๐
๑๙	๑๑	๑๙	๘	๖๔
๒๐	๙	๑๗	๘	๖๔
๒๑	๑๐	๑๘	๑๐	๑๐๐
๒๒	๑๒	๑๙	๗	๔๙
๒๓	๗	๑๖	๙	๘๑

ตารางที่ ๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของคะแนนนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑

การเรียนรู้	N	Minimum	Maximum	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนเรียน	๒๓	๗	๑๔	๑๐.๐๔	๑.๕๕
หลังเรียน	๒๓	๑๕	๒๐	๑๙.๐๐	๑.๔๔

จากตารางที่ ๒ คะแนนของนักเรียนก่อนเรียนเรื่องการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ ๑๔ คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ ๗ คะแนนและมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑๐.๐๔ คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๕๕ ในขณะที่คะแนนของนักเรียนหลังเรียนมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ ๒๐ คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ ๑๕ คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑๙.๐๐ คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๔๔

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ ด้วยการทดสอบค่า T (T - test)

การเรียนรู้	N	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	๒๓	๑๐.๐๔	๑.๕๕	-๑๖.๑๑๒*	๒๒	๐.๐๐๑
หลังเรียน	๒๓	๑๙.๐๐	๑.๔๔			

*p-value < ๐.๐๕

จากตารางที่ ๓ พบว่า คะแนนโดยเฉลี่ยของนักเรียนก่อนและหลังการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน

ตอนที่ ๒ การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑

ตารางที่ ๔ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเซียนธุ์๑๑

ลำดับที่	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$
๑	การอ่านคำชี้แจงในแบบฝึกแล้วเข้าใจ	๙	๒๓	๖	๑	๑	๔
๒	แบบฝึกนี้ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป	๑๑	๑๖	๑๐	๓	-	๓.๘๘
๓	ภาษาที่ใช้ในแบบฝึกอ่านง่าย	๑๙	๑๒	๘	๑	-	๔.๒๓
๔	แบบฝึกแต่ละชุดน่าสนใจ	๑๖	๑๔	๙	๑	-	๔.๑๓
๕	ภาพและตัวอักษรในแบบฝึกสื่อความหมายได้ชัดเจน	๑๔	๘	๑๔	๔	-	๓.๘
๖	จำนวนข้อในแบบฝึกมีความเหมาะสมกับเวลา	๑๓	๑๓	๑๑	๒	๑	๓.๘๓
๗	แบบฝึกแต่ละชุดมีความสวยงาม	๙	๑๘	๑๐	๒	๑	๓.๘
๘	แบบฝึกนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้มากขึ้น	๑๖	๑๕	๕	๔	-	๔.๐๘
๙	นักเรียนได้รับประโยชน์จากการทำแบบฝึก	๒๑	๑๒	๕	๒	-	๔.๓
๑๐	นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำแบบฝึก	๑๗	๑๑	๗	๔	๑	๓.๙๘
							$\bar{x} = ๔.๐๐$

รายการข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าทั้ง ๑๐ ข้อ แบ่งระดับความเห็นด้วยเป็น ๕ ระดับ คือ (วิเชียร เกตุสิงห์. ๒๕๔๙ : ๙)

มากที่สุด	คะแนน	๕
มาก	คะแนน	๔
ปานกลาง	คะแนน	๓
น้อย	คะแนน	๒
น้อยที่สุด	คะแนน	๑

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็นระดับ ดังนี้

๔.๕๑ - ๕.๐๐	พึงพอใจมากที่สุด
๓.๕๑ - ๔.๕๐	พึงพอใจมาก
๒.๕๑ - ๓.๕๐	พึงพอใจปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	พึงพอใจน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๐	พึงพอใจน้อยที่สุด

จากตารางที่ ๔ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง ในบทนี้มีสาระสำคัญที่จะนำเสนอ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง
๒. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๓ ห้องเรียน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสามัคคีศึกษา อำเภอยะยอ จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ห้อง ม.๕/๑ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑. แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ชุด
๒. แบบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ (ก่อนและหลังการใช้แบบฝึก)
๓. แผนการสอน จำนวน ๔ ชั่วโมง

๓. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

๓.๑ ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียน เพื่อให้ผลการเรียนรู้จากการทำแบบฝึกเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๒ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีเขียรฉันท์๑๑ โรงเรียนสามัคคีศึกษา

อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง เพื่อทดสอบความสามารถด้านการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ โดยใช้เวลาในการทดสอบ ๓๐ นาที ตรวจและบันทึกคะแนนของแต่ละคนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

๓.๓ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ ตั้งแต่ชุดที่ ๑ ถึงชุดที่ ๓ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น ๔ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๓.๔ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดเดียวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนไปให้นักเรียนทดสอบ โดยใช้เวลาในการทดสอบ ๓๐ นาที ตรวจและบันทึกคะแนนของแต่ละคนไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

๓.๕ นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ นำคะแนนที่ได้จากก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔.๒ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที (T-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

๔.๓ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ นำมาแจกแจงความถี่แต่ละตัวเลือกในข้อคำถาม แล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

๑. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ มีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม ดังนี้

ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม คะแนนเฉลี่ยเท่า ๑๐.๐๔ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๐ หลังได้รับการจัดกิจกรรม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑๙.๐๐ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๒๕

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ค่า $t = -๑๖.๑๑๒$

$-๑๖.๑๑๒ < ๐.๐๐๑$ ($df = ๓๙$, $t.๐๕ = ๐.๐๐๑$) แสดงว่าคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ โดยคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ สูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑

๒. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรวีเชียรฉันท์๑๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๐๐$) โดยเรียงลำดับดังนี้

๑. อ่านคำชี้แจงในแบบฝึกแล้วเข้าใจ ($\bar{x} = ๔$)

๒. แบบฝึกนี้ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป ($\bar{x} = ๓.๘๘$)

๓. ภาษาที่ใช้ในแบบฝึกอ่านง่าย ($\bar{x} = ๔.๒๓$)

๔. แบบฝึกแต่ละชุดน่าสนใจ ($\bar{x} = ๔.๑๓$)

๕. ภาพและตัวอักษรในแบบฝึกสื่อความหมายได้ชัดเจน ($\bar{x} = ๓.๘$)

๖. จำนวนข้อในแบบฝึกมีความเหมาะสมกับเวลา ($\bar{x} = ๓.๘๓$)

๗. แบบฝึกแต่ละชุดมีความสวยงาม ($\bar{x} = ๓.๘$)

๘. แบบฝึกนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้มากขึ้น ($\bar{x} = ๔.๐๘$)

๙. นักเรียนได้รับประโยชน์จากการทำแบบฝึก ($\bar{x} = ๔.๓$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบทักษะในการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ โดยวิเคราะห์จากคะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้จากการทำแบบทดสอบทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๑ จำนวน ๒๓ คน สรุปผลการวิจัยพบว่าทักษะในการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ ข้อเสนอแนะ ๒ ประการ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งนี้

- ควรให้ประชากรทั้งหมดได้เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ เพื่อจะได้เปรียบเทียบกับก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกมีผลอย่างไร และสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาเพื่อใช้ในการศึกษาอื่นๆ ต่อไป

- ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีความคิดเห็นเช่นไรเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการแต่งอินทรีวิเชียรฉันท์๑๑ ชุดนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแบบฝึกให้ดีขึ้นต่อไป

- ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอื่น เพื่อจะได้ทราบข้อมูลสำหรับใช้ในการพัฒนาแบบฝึกให้ดีขึ้นต่อไปข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากปัญหาด้านเวลาและต้นทุนที่ใช้ในการวิจัย

๒. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ
- ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่สามารถพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ให้แก่แก่นักเรียนได้นอกจากการใช้แบบฝึกทักษะ

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพานิช. (๒๕๑๔). “แนวการสอนภาษาไทย”, ใน **คู่มือภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู.
- ฉลาด สมพงษ์. (๒๕๔๗). การสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียน **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสายธารวิทยา อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ**. การศึกษาอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขามัธยมศึกษา.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต และ สุจิตรา จงสถิตวัฒนา. (๒๕๔๒). **สร้อยผกาวาจากวี**. กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สุนนจักร. (๒๕๓๘). **ประมวลฉันทลักษณ์ : คู่มือการแต่งฉันทภาษามคร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- นิตยา ฤทธิ์โยธี. (๒๕๒๐). **การทำและการใช้แบบฝึกทักษะ**. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๔๕). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ผกาวดี ปัญญวรณศิริ. (๒๕๔๐). **การสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔**. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พรทิพย์ เสาวโค. (๒๕๔๓). **การสร้างแบบฝึกแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พรสวรรค์ คำบุญ. (๒๕๓๔). **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนคำยากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก โรงเรียนร่อนคำ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชนี ศรีไพรวรรณ. (๒๕๑๗). “แบบฝึกหัดทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กแรกเรียน”, ใน **คู่มือแนวความคิดและทักษะบางประการเกี่ยวกับกลุ่โลบายกับการสอนเด็กที่เริ่มเรียนที่พูดสองภาษา**. นครราชสีมา : สำนักงานศึกษาธิการเขต ๑๑.ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๒๕). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- วราภรณ์ บ รุ่งกุล. (๒๕๓๗). **ร้อยกรอง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (๒๕๐๔). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
- สิทธา พินิจภูวดล และประทีป วาทิกทินกร. (๒๕๑๖). **ร้อยกรอง**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรรย์. (๒๕๒๒). **วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (๒๕๔๔). **การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน**. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

สุภาพร มากแจ้ง. (๒๕๓๖). **กวีนิพนธ์ไทย ๒**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สุวิทย์ มูลค า และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (๒๕๕๐). **การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ**.

กรุงเทพมหานคร : อีไคบุ๊คส์